

Peníze, měna a nástroje peněžních trhů

Právo finančního trhu I
přednáška

Peníze – základní funkce

- Jaké znáte funkce peněz?
- Zkuste tyto funkce vysvětlit

Peníze – základní funkce

- Jaké znáte funkce peněz?
- Zkuste tyto funkce vysvětlit
- Základní funkce peněz:
  1. Prostředek směny
  2. Účetní jednotka
  3. Uchovatel hodnoty

Peníze vs. měna

- Jaký je rozdíl mezi penězi a měnou?

Peníze vs. měna

- Jaký je rozdíl mezi penězi a měnou?
- Měnou „*rozumíme onen druh peněz, který v jednotlivém státě ve smyslu právním za peníze platí*“ (Bráf, 1888)
- Měna je „*druh peněz, který je v daném státě každý povinný přijímat jako platidlo, a který je současně i určitým kriteriálním nástrojem kvantifikace všech jevů a procesů probíhajících v národním hospodářství*“ (Grůň, 1996)

Rozlišování

- Rozlišování peněz jako zákonného platidla (měny) dle různých kritérií:
  1. podle podoby
  2. podle emitenta
  3. podle krytí
  4. podle vnitřní hodnoty, atd.
- Vysvětlete jednotlivá kritéria

Vznik a zánik účetních (žirových) peněz

- Zůstatky na bankovních účtech
  - Účetní zápisy
  - Závazek banky, pohledávka vkladatele
  - Tvorba nových vkladů
-
- odlišní „emitenti“, stejná kupní síla
  - ovlivňování emise v rámci provádění měnové politiky

Rezervy (rezervní peníze)

- Rovněž forma účetních záznamů (*de facto* také účetní peníze)
- Emitent centrální banka
- Omezený přístup (pouze pro držitele rezervních účtů)

- Jaký je vztah rezervních účtů a mezibankovních plateb?
- Čím je ovlivňována cena rezerv?

Mezibankovní trh s rezervami

- Peněžní trh
- Nabízeny a poptávány přebytečné rezervy
- Účastníky úvěrové instituce a centrální banka

- „pole“, na kterém primárně centrální banka ovlivňuje krátkodobou sazbu
- Jaké sazby stanovuje ČNB?
- Co je to PRIBOR?

Související právní úprava - výběr

- Zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB
- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech
- Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku
- Zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí
- Vyhláška č. 274/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o oběhu bankovek a mincí
- ...

„Kryptoměny“

- **Nejedná se o měnu - není zákonným platidlem**
- Různé druhy:
- Bez emitenta
- Emitované
  - Emitované soukromou institucí
  - Emitované veřejnou institucí
- Splňují v současné době kryptoměny funkce peněz?
- Jsou spíše penězi nebo „investičními“ (spekulativními) instrumenty?

Trocha historie mezinárodního měnového systému

- Období před první světovou válkou – dominuje zlatý standard
- Meziválečné období – snahy o návrat ke zlatému standardu neuskutečněny
- 1945-1971 – tzv. bretonwoodský systém
- 70. léta – řízený floating
- 1979 – 1999 – Evropský měnový systém (vznik zúčtovací jednotky ECU a její floating vůči US dolaru; povinnost účastníků udržovat hodnotu měny v určitém poměru k ostatním měnám, které se systému účastnily)
- Krize EMS v letech 1992-1993 (odchod Velké Británie a Itálie)
- 1999 – vznik eura (hotovostní podoba v roce 2002)

Otázky?

Děkuji za pozornost

JUDr. Johan Schweigl, Ph.D.

Johan.Schweigl@law.muni.cz